

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrť leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrť leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserter) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 5. septembra 1902.

Politični oddelek.

Kranjski deželni zbor.

Zopet ne bo nič! Vlada je imela najboljše namene, ko je izrekla, da je pripravljena, sklicati meseca septembra kranjski deželni zbor, ako prevzame deželni odbor jamstvo, da bo zborovanje mirno in nemoteno, to se pravi, da ne bo obstrukcije.

Deželni odbor se je vsled tega obrnil na vse tri deželnozborske klube in jih vprašal, če hočejo podati izjave, da se bodo deželnozborske obravnave popolnoma mirno vršile, ker more le tedaj deželni odbor prevzeti od vlade zahtevano jamstvo, ako mu vsi trije deželnozborski klubi zagotove neskajeno, mirno zborovanje dež. zbora.

Na to vprašanje deželnega odbora je klub narodno-naprednih deželnih poslancev izdal naslednjo izjavo:

„Klub narodno-naprednih deželnih poslancev spoznava vsakoletno redno zborovanje deželnega zastopa za eminentno in brezpogojno potrebo dežele in prebivalstva. Z ozirom na to in dalje, ker so do sedaj nerešene vse naloge deželnega zbora za tekoče leto pritrjuje klub nameri, sklicati čimprej zopet deželni zbor; toda to samo pod pogojema:

1. Da tudi drugi stranki deželnega zbora tako, kakor klub narodno-naprednih deželnih poslancev s to izjavo, obljubita in zjamčita stvarne in mirne obravnave, izogibaje se oviranja le-teh v katerikoli obliki.

2. Da pridejo na razpravo pred vsem vsi oni predmeti, katere je imel deželni zbor obravnavati že v zadnjem, nagloma zaključenem zasedanju, kakor tudi vse one predloge, katere bi utegnil deželni odbor predložiti v novem zasedanju“.

Ta izjava kluba narodno-naprednih deželnih poslancev je gotovo lojalna. Zahteva se ž njo, naj se opusti obstrukcija, družega ničesar.

Takozvana katoliško-narodna stranka, ki je s svojo obstrukcijo razgnala deželni zbor in s tem povzročila deželi ogromno škodo, pa se ni postavila na to stališče. Odgovorila je na dopis deželnega odbora tako-le:

„Katoliško-narodna stranka je zadovoljna, naj se skliče zasedanje deželnega zbora kranjskega v ta namen, da se sklene zakon o pokritju nadaljnih stroškov uravnave Mirne. Zadeva se lahko reši v eni sami seji na isti način, kakor se je sklenil proračunski provizorij dne 30. grudna 1901.

Katoliško-narodna stranka s svoje strani ne bo nikdar ovirala rešitve te važne in nujne zadeve v deželnem zboru — nasprotno, jo bode z vsemi močmi pospeševala; razume se pa, da ta izjava velja samo ad hoc t. j. za razpravo in sklepanje o navedenem zakonu in da naša stranka sicer vstraja na svojem, zadostno znanem stališču“.

Nasprotje mej tema izjavama je očividno. Katoliško-narodna stranka misli, da bo terorizirala deželnozborsko večino in da se bodo v deželnem zboru reševale samo tiste stvari, ki so v interesu katoliško-narodne stranke, vse druge pa da bodo ostale nerešene. Tako bi katoliško-narodna stranka dobila še premijo za svojo obstrukcijo, večina pa bi bila tepena in oškodovana zato, ker je za mirno in stvarno delo.

Tako pač ne pojde. Katoliško narodna stranka je v veliki zmoti, ako meni, da se bo večina deželnega zbora podvrgla njenemu diktatu in da bo ona odločevala, katere zadeve se smejo rešiti in katere ne. Manjšina ni nikdar gospodar parlamenta in dokler bo katoliško-narodna stranka v manjšini, ne bo nikdar diktirala, kaj sme deželni zbor storiti in česa ne sme.

Če hoče katoliško-narodna stranka s svojo obstrukcijo doseči razpust deželnega zbora, naj ostane

pri obstrukciji. Čez nekaj mesecev ali morda tudi šele čez nekaj let pride potem gotovo do razpusta. Dotlej pa mora stranka nositi konsekvence svoje obstrukcije. To bi bilo seveda jako komodno, da bi se na jedni strani pripuščalo razpravljanje o zadevah, ki so v interesu katoliško-narodne stranke in ki naj katoliško-narodne poslance varujejo pred nevoljo njihovih volilcev, na drugi strani pa bi ta stranka ne pripuščala ničesar, kar ni njej v korist, nego v korist volilcev večine.

Tako stališče je precej naivno. Da se tako ne bode delalo, leži na dlani. Narodno-napredna stranka zahteva, da naj deželni zbor redno in stvarno deluje, da naj se omogoči rešitev vseh zadev. Samo v ta namen, da bi katoliško-narodna stranka sebe varovala pač ni treba, da se skliče deželni zbor. Ako katoliško-narodna stranka neče dopustiti rednega in stvarnega delovanja deželnega zbora, potem deželnega zbora sploh ni treba.

Sodeč po izjavah obeh strank smo mnenja, da se deželni zbor ne skliče.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Še vedno se razpravlja o tem, bodo-li češki poslanci vodili proti nagodbi obstrukcijo ali ne. Te dni je načelnik mladočeškega kluba dr. Pacak obelodanil pismo, v katerem je pojasnil, da so Čehi že koncem minulega zasedanja državnega zbora napovedali obstrukcijo, če se ne uvede češki notranji uradni jezik. Ta izjava velja še danes in zato je po sodbi dr. Pacaka obstrukcija neizogibna. Dr. Pacak pravi mej drugim v tem pismu: Stališče Čehov je določeno z izjavo, ki so jo dali po temeljitem pretresu vseh razmer ob koncu minole seje državnega zbora. Ta izjava ni bila preklicana in je veljavna ter obvezna za Čeha. S tem je položaj tako pojasnjen, da ne more biti nikakih dvomov. Ako se Čehom restituira notranji češki uradni jezik, dopuste stvarno razpravljanje o nagodbi, če se jim rečena zahteva ne izpolni, nastopijo tiste konsekvence, ki so označene v omenjeni izjavi. Kakšne natore da bodo, to mora določiti klub. Ako se pravi, da morajo Čehi imeti ozire na državne interese, se mora opozoriti, da se nemška obstrukcija na te interese ni prav nič ozirala. Gre se za to, ali naj bo Avstrija nemška država, ali država, v kateri so vsi narodi ravnopravni, ali naj imajo vsi narodi vpliv na upravo, ali naj bodo nenemški narodi odvisni od Nemcev.

Ogrska. — Dne 29. avgusta je v Uihelyu na Ogrskem igrala vojaška godba na trgu cesarsko pesem, na kar je občinstvo, nabujskano po izvestnih osebah, začelo žvižgati. Godba je morala prenehati in se je odstranila.

Italijanski kralj v Berlinu. — Kakor povsod pri takih prilikah, polagajo časopisi veliko važnost na napitnice, katere izgovore vladarji pri pojedinah, ki se prirejajo pri takih obiskih. Tako se godi tudi sedaj, ko je bil italijanski kralj gost nemškega cesarja. Seveda je bila časnikarska radovednost glede napitnic v sedanjem trenutku tem večja z ozirom na obisk italijanskega kralja, ki se je izvršil pred mesecem dni na ruskem dvoru ter na tamošnje napitnice, iz katerih so hoteli nekateri sklepati, da trozvezna pogodba, katero so letos obnovile Nemčija, Avstrija in Italija, nima več istega pomena, kakoršnega je imela do sedaj. Iz napitnic pa, kateri sta izgovorila v Berlinu nemški cesar in italijanski kralj, v katerih sta

omenjala tudi osebo našega vladarja, bi bilo posneti, da je obnovljena trozvezna pogodba popolnoma jednaka dosedanji, ter da ni nastopila v nji nobena sprememba. Sicer pa nas uči izkušnja, da se jako vara oni, ki misli, da se za visokimi političnimi kulisami vedno isto godi kar bi smel navadni človek sklepati iz besedila napitnic, katere si vladarji napivajo pri svojih obedih. Večkrat se je že zgodilo, da so nastale velike razprtije med državami skoraj koj potem, ko sta si vladarja najpristronejše stiskala roke ter se v znamenju večnega prijateljstva pri slovesu tesno objemala.

Rusija. — Vest, da je car nekega jutra v minulem tednu našel na svoji pisalni mizi grozljivo pismo, se potrjuje. V pismu, katero je doposlal carju ruski revolucionarni odbor, stoji zapisana grožnja, da, ako car ne zlomi čim prej samovolje državnih uradnikov, da revolucionarji najdejo istotako pot do njega, kakor jo je našlo to pismo. Car se je baje tega pisma tako prestrašil, da dalje časa ni šel iz sobe. In zdaj se poroča, da je car poklical k sebi harkovskega guvernerja kneza Obolenskega in jednako tudi jaroslavskega guvernerja Stürmerja, da se z njima dogovarja. Resnica je, da car sam ne odobrava strogega postopanja svojih višjih uradnikov, ki tu in tam grdo ravna s prebivalstvom, a resnica je tudi, da je vse revolucionarno gibanje v Rusiji delo nemških in židovskih rok, katerih cilj je, pripraviti v Rusiji do revolucije in potem do ljudovlade, kar bi pa bilo v korist le tujim izsevalcem ruskega naroda.

Amerika. — Na nekem volilnem shodu v Avgustu je predsednik Združenih držav severne Amerike govoril jako bojvito nasproti evropskim državam; napovedal je gospodarski boj vsem izvenameriškim državam. Izrekel pa je tudi te le pomenljive besede: „Amerika ne sme biti več kolonizacijsko ozemlje katerekoli evropske velesile“. Te besede so v prvi vrsti naperjene proti Franciji in tiči za njimi najbrže — nemški vpliv, kar se da že sklepati iz tega, da hoče Roosevelt s pomočjo Nemčije izvesti zjedinenje severne z južno Ameriko in v ta namen zgraditi panamski kanal. Proti temu načrtu pa so vse republike v južni in osrednji Ameriki, katere hočejo ohraniti svojo samostojnost.

Politični drobiž. — Novo železniško ministrstvo dobe Madjari. Trgovinsko ministrstvo z resortom za železnice se namreč razdeli tako, da bode posebno trgovinsko in posebno železniško ministrstvo. Železniški minister postane baje državni tajnik grof Wickenburg. — Premembe na ruskih srednjih šolah. Na teh šolah se odpravijo takozvana tajna poročila o abiturijentih, ki so jih doslej pošiljali ravnatelji srednjih šol koncem šolskega leta na vodstva višjih šol in se mesto teh abiturijentom izroče izpiski iz spričeval zadnjih treh let. — Prusi proti Poljakom. Pruska vlada, ki je po krivici kaznovala poljske stariše v znani vrešenski šolski aferi, zdaj niti več ne pusti, da bi se dajale podpore za omenjene obsojence. Vsi nabiralci in prirejevalci dobrodelnih predstav v ta namen se bodo strogo kaznovali. Prusom je torej le še do tega, da Poljake popolnoma ugonobe. — Na Koroškem in na Štajerskem so že začeli nemški nacionalci borbo za deželnozborske volitve. Zanašajo se, da zmagajo na celi črti.

Boj proti alkoholu.

Alkoholizem je utemeljen po največ v nezdravih socialnih razmerah. So še drugi vzroki, ki vplivajo na njegovo razširjanje, a beda in uboštvo sta glavna činitelja, ki sta povzročila, da se je alkoholizem po